

Nemci predlagajo reformo boljševizma

LONDON, 16. febr. Havas. Potrjujejo se vesti, da si nemška diplomacija prizadeva odstraniti antagonizem med Sovjetsko zvezo in Italijo na ta način, da bi se sedanji boljševiški režim v Sovjetski zvezi reformiral v smislu približanja k nemškemu nacionalnemu socializmu. Baje izgledi za to akcijo niso tako slabi, kakor

bi se zdelo, ker je Stalin itak že davno zapustil ideologijo Lenina in stremi sedaj le po cilju načrtov Petra Velikega. Ako bi se ta akcija posrečila, bi bilo mogoče ustvariti zvezo Sovjetska unija-Nemčija-Italija. Prva bi dominirala nad Azijo, druga nad kontinentalno Evropo, tretja pa nad Sredozemljem.

Madžarska personalna unija z Italijo?

CURIH, 16. febr. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Rima, da so se tam razširile govorice, po katerih namerava Madžarska ponuditi italijanskemu kralju svojo krono in ustvariti tako personalno unijo. Te vesti pa v Rimu ne sprejemajo

resno, pač pa je baje res, da nameravajo Madžari po Horthyjevi smrti ponuditi svoj prestol kakemu princu iz savojske vladarske rodovine, vendar samo v primeru, ako se ne bi mogli zediniti za kakega svojega katoliškega pretendenta.

Ugibanja o Rooseveltovem potovanju

MIAMI, 16. febr. Association Press. Roosevelt se je vkrcał na ameriško vojno ladjo »Tuscałoosa« ter plove sedaj po mehiškem zalivu. To potovanje ni samo zabavno, ampak je združeno tudi s posli, katerih vsebina pa ni znana. Domnevajo, da hoče Roosevelt inspiciirati nove utrdbe Panamskega kanala, ali da hoče inspici-

rati delovanje nevtralnostnih patrolj ali pa, da bo imel na visokem morju konferenco s predstavniki Anglije, Francije in Italije. Predsednikovo tajništvo pa zanikuje vesti, da bi v bližini Rooseveltovega križarjenja bila kakšna ladja s tujimi diplomatskimi predstavniki na krovu.

Gospodarska konferenca Balkanske zveze

BEOGRAD, 16. febr. MTI. Po sklepu konference stalnega sveta držav Balkanske zveze je jugoslovanska vlada pooblaščenca, da pripravi vse potrebno za sestank gospodarske konference članic, ki se bo šela v začetku meseca maja v Beogradu ali v kakem drugem jugoslovanskem mestu.

Molotov obišče Berlin

BERLIN, 16. febr. Ass. Press. V Berlinu se zatrjuje, da bo v začetku marca prispel tja sovjetski zunanji komisar Molotov, da vrne obisk nemškemu zunanjemu ministru von Ribbentropu.

SPLOŠNO STAROSTNO ZAVAROVANJE V NEMCIJI

BERLIN, 16. febr. DNB. Šetu organizacije dela dr. Leyu je Hitler naročil, naj izvede starostno zavarovanje nemškega naroda. V pismu vodil rajha je med drugim naglašeno, da se mora nemški narod s tem zakonom za vse čase spominjati na skupne borbe za svobodo in neodvisnost države.

POŠKODOVAN NORVEŠKI PARNIK

OSLO, 16. februarja. Reuter. Doznava se, da je bil v ponedeljek zvečer norveški petrolejski parnik »Albert Elsworth« od dveh močnih eksplozij močno poškodovan. Sodiijo, da so ladjo zadele granate. Posadka parnika je morala skupno z brodolomci norveškega motornega čolna »Snestad« prebiti noč v čolnih. Naslednjega dne so se vrnili na parnik, ki je še ostal na površju.

OSTANKI ITALIJANSKEGA PARNIKA

LONDON, 16. febr. Reuter. Na vzhodni obali Anglije, blizu Hornsea so našli ostanke italijanskega parnika »Giorgio Olsen«. Z ladje so bili spuščeni reševalni čolni. Naknadno so ugotovili, da se je 17 mornarjev ladje rešilo.

USODA »KÖNIGSBERGA«

RIO DE JANERO, 16. febr. Reuter. Nemško ladjo »Königsberg«, ki je zapustila neko brazilsko pristanišče, je brazilski rušilec privedel nazaj v pristanišče, ker je navzlic prepovedi uporabljala radijsko oddajno postajo.

BRODOLOMCI S »FLANDRE«

BRUSELJ, 16. febr. Havas. S parnikom je dospelo snoči 45 brodolomcev z ladje »Flandre«, ki se je bila potopila, ko je trčila skupaj z belgijskim parnikom »Caballo«.

podredila kakemu arbitražnemu diktatu, na to prav tako ni mogoče misliti, vsaj tako dolgo ne, dokler stoji položaj na bojiščih tako, kakor stoji sedaj, ko se pravi spopad sploh še ni pričel. Na kompromisno kapitulacijo enih ali drugih bi bilo morda mogoče misliti šele tedaj, kadar bi se bojna sreča že tako nagnila, da bi ne moglo več biti dvoma o tem, kdo bo ostal zmagovalc. Toda tudi v tem primeru bi bil za tako kompromisno ka-

pitulacijo samo tisti, ki bi bil na slabšem, prav gotovo pa ne oni, ki bi imel vse izgleda, da bo zmagal.

Po vsem tem ni skoraj nobenega dvoma, da se bo tudi sedanja vojna, kakor se je svetovna, bila do končne zmage ene in poraza druge strani. Šele tedaj bo napočil trenutek za intervencijo, a le za eventualno ublažitev diktata, samo vprašanje je, če bo zmagovalc tako posredovanje sploh sprejel?

Domači zapiski

Delo Slovenske kmečko-delavske stranke

Kljub neugodnim okoliščinam je razvila Slovenska kmečko-delavska stranka na podeželju zelo živahno akcijo. Doslej je bilo ustanovljenih več krajevnih in okrajnih odborov, ki na terenu izpopolnjujejo organizacijo. Akcija SKDS je našla med ljudstvom velik odmev in popolno razumevanje ter priznanje. V zadevi vzajemnega političnega dela sta se ta teden mudila v Zagrebu dva ugledna člana vodstva, ki sta bila pri podpredsedniku HSS inž. Košutiću in senatorju V. Vilderju.

Dr. Maček za edinstvo vseh južnih Slovanov

Posebnemu dopisniku »Utra« je dal dr. Maček izjavo, v kateri je med drugim naglasil, da »žele vsi, ki pripadajo Jugoslaviji iskren sporazum z Bolgarijo. V sedanjem mednarodnem položaju ni nobena žrtev odveč, če se doseže popolno edinstvo vseh južnih Slovanov od Jadrana do Črnega morja. To nam nalaga tako zemljepisne in etnografske okolnosti, pa tudi politični obziri. Jugoslovansko-bolgarska trgovinska zbornica v Beogradu ima velik pomen po načelu: Najprej živeti, potem filozofirati in politizirati! Kadar je želodec naroda zadovoljen, se tudi ostali problemi laže rešavajo. Sporazum med Srbi in Hrvati bo temelj za novo Jugoslavijo, za notranje in zunanje pomirjenje z vsemi bratskimi narodi.«

Moč balkanskega sporazuma

Balkanski sporazum je stvoril in ohranil balkanski mir. V solidarnosti balkanskih držav in moči njihovih vojsk je najboljši jamstvo, da se vojna ne bo razširila preko Balkana in našega narodnega teritorija. Balkanske države ne potrebujejo varuhov in tudi ne osvoboditeljev. Složne in združene so one velika sila, ki lahko odbije vsak napad. Balkanska vojna bi bila težka izkušnja za balkanske narode, gotovo pa tudi propast za nadalca. Z beograjskim sestankom je Balkanski sporazum našel sebe in svojo pot, ki mu bo v vsakem težkem času dala moči in moralne opravičenosti za varstvo miru in svobode. (Dr. H. Krizman, »Varaždinske Novosti«).

Nov zemljoradniški senator

Zemljoradniški prvak Čeda Kokanović, privatni uradnik iz Banja Luke, je imenovan za novega senatorja.

Če bi ne bilo sporazuma

Miloš Tujanjanin je na zborovanju v Somboru poudaril, da je nesloga razdelala češkoslovaško in poljsko državo. »Če bi ne bilo sporazuma Cvetković-Maček, bi danes naša država visela v zraku. Sporazum sicer ni najidealnejši, toda krivda zato je na srbski strani.« (»Hrvatski List«).

Politika vojvod'skih Madžarov

Na seji madžarske organizacije v Senti je zastopnik stranke Leon Deak dejal, da »obstaja za Madžara samo odločitev: ali z JRZ ali z dr. Mačkom. Dr. Maček pozna vse probleme Madžarov, o čemer se je že izrazil, ni pa dal še ničesar. Čeprav bi nam kot podpredsednik vlade lahko pomagal. Zdaj ni beseda o tem, da naj bo Vojvodina avtonomna, nego kdo bo kaj dobil od nje. Zato naj se Madžari ne zalagajo za avtonomijo, naj ne silijo v lastni prepad. Cvetković je manjšini obljubil neke olajšave. Vsi Madžari pa si prizadevajo, olajšati si položaj, da se lahko vključijo v politično življenje.«

Nemški šolski sklad za Jugoslavijo

Nemška manjšina v Jugoslaviji je začela izdajati dva nova lista: »Die Landpost«, tednik, namenjen kmetom in mladinski list »Die schaffende Jugend«. Pod vodstvom dr. Hamma se vodi zdaj akcija zbiranja sredstev za nemški šolski sklad, ki naj bi se uporabil za razširjenje privatne nemške propagande, za nemške meščanske šole, za nemško gimnazijo, otroške vrtce, obrtne šole in gradnjo nemških dijaških domov. V kuratoriju sklada sta dr. Georg Grassl in dr. A. Zimmermann.

Novice

Javna dela in socialna politika pred banskim svetom

Na včerajšnji dopoldanski seji banskega sveta se je razpravljalo o javnih delih v Sloveniji. K debati o javnih delih se je prijavilo 34 govornikov, ki so iznašali najrazličnejše potrebe krajev, iz katerih so prišli. Tako so govorili o regulaciji rek, potokov, hudournikov, o gradnji cest, o potrebi vodovodov in vodnjakov ter o elektrifikaciji Dravskega polja. Prekmurja itd. Ob tej priliki se je iznesla tudi zapostavljenost Prekmurja. Prav tako so govorniki poudarjali, da bi bilo treba zboljšati

cesto Maribor—Ljubljana,

ki je v neznosnem stanju. Po popoldanskem odmoru je podal poročilo načelnik oddelka za socialno politiko dr. Kosi.

Socialno politični oddelek

je imel pre malo sredstev na razpolago, da bi mogel ugoditi vsem raznovrstnim potrebam. V oskrbi banovine je bilo 422 otrok, posebno pa pospešuje banovina odgojo mladine na kmetih pri zanesljivih rednikih. V počitnicah je bilo oddanih v počitniške ustanove 513 otrok. Nadalje je banovina podpirala vajence, društva, posameznike, brezposelne. Število izseljencev v prekmorske dežele je nazadovalo na 326 oseb. Na sezonsko delo pa je odpotovalo 11.100 oseb, večinoma iz

Prekmurja. Elementarne nezgode so povzročile 50 milijonov din škode. Za pobijanje draginje so bili ustanovljeni protidraginjski odbori. Banovinski zdravstveni zavodi imajo 1774 posteli, vseh banovinskih bolnišnic pa je 7. V vseh bolnišnicah je občutno pomanjkanje prostorov. Zaradi obubožanja prebivalstva pa se dohodki bolnišnic stalno nižajo. Zdravili-

šča ima banovina tri: Gornik, Rogaško Slatino in Dobro. Banovina pa nima zavoda za preskrbo siromašnih, zapuščenih in osirotelih otrok. Zdravljenje siromašnega prebivalstva na podeželju bo treba čim intenzivneje izvajati in racionalizirati. — Zasedanje se bo nadaljevalo danes popoldne.

Notranjski kmet nazaduje

Interesni življenjski tok Notranjske je tesno povezan od Rakeka do Prezida, ki je pod banovino Hrvatsko in občine Loški potok v kočevskem okraju. Morda bi bil ta lep kos naše slovenske domovine zdaj zahodna meja Jugoslavije, na trdnjši gospodarski osnovi kakor je tokrat, če bi imel dobro razvito industrijo in železniško zvezo.

Dejstvo notranjskega kmeta pa je danes, da na dolgih kilometrih cestnih zvez osredotočenih na železniško postajo Rakek, stopa dan za dnem s svojo vprežno živino s prevažanjem lesa, in si tako ob pomanjkanju zadostne hrane in obleke vzdržuje svoj stari temelj kmetijskega doma. Od lesnih trgovcev prevažati les na postajo, od tam pa živila, koruzo, belo

moko itd. za kritje primanjkljaja domače hrane, to delo je primoran izvrševati, četudi mu ni zadostno, to je pošteno plačano.

V Notranjski ni posestnika, ki bi ne kupoval živila, tako preživi družina kmeta vse življenje največ ob koruznih žgancih, kislem zelju in repi, ki ji je podlaga za naporno delo v gozdu, na cesti, polju itd. Preveliki davki, dolгови iz prejšnjih let, nepopravljena gospodarska poslopja, iz let divjaške krize, ki je bila povod samo za izsekanje debelih dreves notranjskih gozdov, za smešno ceno m³ 80—100 din, vsa ta dejstva so prisilila notranjsko kmetijsko gospodarstvo v nazadovanje.

Skromni uspehi protidraginjske akcije

Na delo in uspehe protidraginjskega odbora vplivajo v prvi vrsti zakoni in uredbe in dokler ne bodo protidraginjske akcije in odbori nekaj več kakor posvečevalni organi, ne moremo pričakovati večjega uspeha. Ljubljanski draginjski odbor je dobro spoznal jedro problema, ko je, kakor znano, želel sodelovanje pri sestavljanju novih uredb o kontroli cen in pobijanju draginje. Dokler odbor ne more imeti neposrednega vpliva na vsebino takih uredb, njegovo delovanje ne more biti uspešno. Potrebno je tudi, da

se pri takih uredbah upoštevajo posebne razmere posameznih pokrajin in večjih občin. Rezultati in prakse v drugih državah nam nazorno kažejo pota in načine, kakršnih se moramo poslužiti, če hočemo doseči zaželene cilje. Tako je v Švici narasel lani indeks le za 3 in pol, v Nemčiji za 5, v Angliji pa za 10%. S tem je dokazana uspešnost temeljite kontrole cen, kakršno je treba uvesti tudi pri nas. Vsako objektivno kontrolo nad cenami odobravajo v polni meri tudi naši trgovci.

Šolsko in stanovsko delo učiteljstva

POUDARJA SE POTREBA PO ZVIŠANJU PREJEMKOV

Preteklo soboto se je vršilo na Pragerskem učiteljsko zborovanje, kjer so se razen pedagoških razmotrivala tudi pereča stanovska vprašanja. Predvsem je bila spet poudarjena nujna potreba po zvišanju prejemkov. Takoj se naj nakaže trinajsta plača. Prerešali so se dalje predlogi organizacije za finančni zakon 1940-41. Učiteljstvu naj se zagotovi stalnost. Premestitve se smejo izvršiti samo v primerih ukinitve razreda. Sprememba glede uredbe draginjskih doklad naj se iz-

popolni. Zanimivo predavanje o pisavi je imel tov. Čuk iz Slovenske Bistrice, kjer je učiteljstvo ponovno spoznalo, kako važen čimtelj je pisava pri vzgoji otrok. Navedel je med drugim razne stopnje pisav, govoril o raznih ovirah pri pisavi, se dotaknil psihologije itd. Med predlogi navajajo učitelji, naj se obravnava zamud renitentnih učencev prenese na prosvetno upravo, ker z nalaganjem kazni občinskih odborov ni nobenih uspehov.

Opera:

Petek, 16.: „Lok“. Plesni večer Pie in Pina Mlakar. Izven.
Sobota, 17.: „Trubadur“. Premierski abonma. Gostovanje baritonista Borisa Popova.

Celle

c Smrtna kosa. V bolnišnici sta umrli: 12 letna služkinja Terezija Tavzes iz Ostrožnega in 30 letna žena delavca Podgoršek Marija iz Zepine pri Celju.

Ptuj

Velika naloga zdravstvega doma

Tudi Ptuj bi dobil končno nad vse potrebni zdravstveni dom, ki pa bo spočetka nepopoln ter bo mogel samo deloma pospeševati narodno zdravje. Obsegal bo šolsko polikliniko, dispanzer za matere in otroke. Služil bo tudi za higiensko propagando. V ta namen pa se ne trudi posebno poslopje, kar bi bilo nujno potrebno za popolni zdravstveni dom. Čemveč se preurejajo prostori in prilikju Čučkove hiše na Zrinjsko-Frankopanski cesti 10. Pričakovati je, da bo na spoplad otvorjen nepopolni zdravstveni dom v Ptuj.

V mestu se močno pogreša šolska poliklinika. Tukaj je visoko število šolske mladine. Je gimnazija, meščanska šola in tri osnovne šole. Srednješolska mladina plačuje vsako leto lepe vsote v zdravstveni fond, od katerega pa do sedaj ni imela nikakih koristi. Svoj prispevek v zdravstveni fond bodo mogli odslej izkoristiti v šolski polikliniki, kjer bodo redno in brezplačno pregledani.

† Slikarica Šantlova

V četrtek dopoldne je umrla v Ljubljani po daljšem bolehanju slikarica Henrika Šantlova, ki je bila stara 67 let. Studirala je na Dunaju in v Monakovem ter že v prvih letih svojega umetniškega udejstvovanja navezala stike z umetniškimi krogi slovenskega juga. Leta 1904 je razstavljala svoje slike v Beogradu in srbski kralj Peter I. jo je odlikoval z redom sv. Sava. Pred štiridesetimi leti je bila med onimi redkimi slovenskimi slikarji, ki so razstavili svoja dela v Mestnem domu v Ljubljani. Marljivo je delala, dokler ji je zdravje dopuščalo in so bile zadnje njene slike na razstavi društva „Lade“. Pokojna umetnica je dolga leta zvesto podpirala to organizacijo jugoslovanskih upodablajočih umetnikov. Ohranjen ji bo časten spomin.

„Naše gorice“

Prva številka VII. letnika piše izčrpno o smarnici ter o perečih problemih, ki so nastali zadnja leta okoli gojitve te divje trte, nato o vinogradih na živem pesku v Banatu, o tem, kaj mora vinogradnik vedeti o trošarini na vino in žganje ter o vinogradniških in kletarskih delih. Zeleti bi bilo, da bi list kot edino glasilo našega vinogradništva in ki prinaša polno nasvetov za uspeh vinogradništva, postal tudi glasilo vinarstva zadržištva. List izdaja Vinarsko društvo v Mariboru.

PREDAVANJE V RADIU O PROTILETALSKI ZAŠČITI

Ob naslednjih sobotah bodo v radu predavanja iz raznih panog protiletalske zaščite. Prva tri predavanja imajo sledeči naslov: Organizacija protiletalske zaščite in obveznosti glede gradnje zaklonišč; Kako se vrše letalski napadi? Obrambna in zaščitna sredstva protiletalske zaščite. Predavanja bodo vsakokrat med 18 in 19 uro.

o „Mladí Prekmurci“, revija mladega prekmurskega rodu, bo izhajala odslej po kolodarskem letu. Prva dvojna številka 4. letnika (1940) je že v tisku. Revija bo izhajala petkrat letno (pet dvojnih števil). Naročnina bo ostala neizpremenjena (30 din, za študente 20 din). Novi naročniki naj javijo svoj naslov „Upravi Mladega Prekmurca“ v Murski Soboti, Aleksandrova cesta.

o Nova prevozniška zadruga. Avtoprevozniki bodo v kratkem sklicali ustanovni občni zbor svoje zadruge, ki bo služila nabavi bencina in vseh drugih potrebščin. V načrtu imajo tudi ustanovitev velike avtodelavnice na zadrugi podlagi.

n 18 žrtev snežnih plazov. V Dalmaciji se je pri Tomislavu gradu utrgal ogromen snežni plaz in uničil vse, kar je zajel. Zahteval je tudi 18 človeških življenj.

n Dva tramvaja sta v Beogradu trčila pred vojno akademijo zaradi silnega mraza in poldnevnih lirov. Pri nesreči so bile ranjene tri osebe.

n Cene na tramvaju in avtobusih je zagrebška mestna občina znatno znižala in nudi poleg tega velike ugodnosti pri nakupu mesečnih kart.

n Premog iz državnih rudnikov se je s 1. januarjem povišal za 11 odst.

n Tuji kapital v Jugoslaviji. Te dni je v Beogradu izšla zanimiva strokovna knjiga, ki med drugim navaja, da je v Jugoslaviji 2.387 milijonov din tujega kapitala, od katerega je največ v industriji. Največ je francoskega kapitala (25%), sledijo Anglija (17 odst.), USA (14 odst.), Nemčija s protektoratom (11 odst.), Italija (9 odst.), Belgija (7 odst.), Švica (5 odst.), Monako (3 odst.), nato Nizozemska, Švedska, Madžarska, Luksemburg in Romunija.

cinsko delo na tako prostranem področju s pasivnim značajem kot je Ptuj s Halozami in Slov. goricami bo zmogel šele popolni zdravstveni dom, ki bo imel v okolici še nekaj zdravstvenih postaj.

p Glosa k „Planinskemu plesu“ v Ptuj. Ta večer je znova dokazal, da so med nami ljudje, ki so še vedno za četrto stoletja nazaj in ki očitno ne morejo razumeti, da v naši Jugoslaviji ni mesta z imenom Peltau, Marburg ali Cilli in kar je še podobnih tujk. Kaj ko bi oblast nastopila nekoliko odločneje in s primernimi ukrepi podprla pomanjkljivo zemljepisno znanje te gospode? Obsoditi moramo vsakakor tako vedenje, ker dokazuje, da nekateri ljudje pozabljajo, da so pri nas samo gostje, a ne gospodarji. — Opazovalec s Planinskega plesa.

p „Protituberkulozni lig“ so darovali mesto venca na grob dr. Bele Stubeča ptujski zdravniki 650 din; društvo banovinskih uslužbencev in upokojencev v Ptuj 100 din; dr. Ivan Marlinec iz Sv. Marjete 100 din in lekarnar Behrbalk 50 din.

p V Ljudskem vsenčilšču predava danes inž. Ferdo Lupša „V deželi belega slona v Zlati Indiji“.

p Ponarejeni kovanci. Tukaj so se pričeli pojavljati ponarejeni kovanci nove izdaje. Petdesetaki se ločijo po obsegu, dvajsetaki pa po zvenku.

Ljubljana

Delavski dom — pomembna socialna ustanova

Na križišču Bleiweisove in Gosposvetske ceste stoji mogočno poslopje, pomembna socialna ustanova našega mesta, Delavski dom. V poslednjem času so stavbo nekoliko prenovili. S posojilom nad 2 milijona din je ljubljanski mestni svet omogočil velik prizidek, ki so ga uporabili za ženski oddelek delavskega azila.

Delavski dom združuje v sebi tri ustanove: azil, javno kuhinjo in javno borzo dela. Azil oziroma stanovanjski oddelek razpolaga s 171 sobami, ki je v njih skupno 255 postelj za najemnike in še posebej 30 ležišč za uslužbenke. Od sob je 134 s po eno posteljo, 23 z dvema s tremi, ena s štiri in 9 s po več posteljami. Mesečna najemna na visoka. Sprejemajo v prvi vrsti delavce, ki zaslužijo manj kakor 1200 din mesečno. Za mesečne najemnike je na razpolago 147 postelj po 150 din, 18 po 130, 10 po 110, 36 po 100, 44 pa takih, ki se oddajajo za dnevno najemnino 3 din. Seveda je ločen ženski in moški oddelek. V skupni ločeni spalnici plača stanovalec za prenočnino 3 din. Javna kuhinja v Delavskem domu je imela z vsakim letom več gostov. Danes izda na dan povprečno po 700 porcij. Cene kosila so od 2 do 6 din, večerji pa od 2 do 4 din.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:
Petek, 16. Ob 15. uri: „George Dandin“. Dilaška predstava. Znižane cene od 14 din navzdol.
Sobota, 17.: „Profesor Klepec“. Red A.

Mar. bor

Občutno pomanjkanje vode

Kot posledica ostre zime se pojavlja tudi že občutno pomanjkanje vode v našem mestu. Ni čuda, od jeseni nič dežja, samo suh sneg, zemlja zamrznjena meter globoko, tako pada čedalje bolj stanje podtalne vode, od česar trpijo tudi rezervoarji mestnega vodovoda. Kratka odjuga preteklega tedna ni mogla dosti pomagati.

K temu pride pa še velika potrošnja vode, saj je večja, kakor je bila v pasjih dneh avgusta. Paradokso se to sliši, je pa le res. Največ vode gre v nič, na milijone litrov vsako noč, ker puščajo hišni gospodarji vodne pipe odprte. To je pač potrebno, ker bi sicer popokale cevi, ta nevarnost je zlasti ob zgodnjih jutranjih urah. Vendar bi bilo tu kljub temu lahko malo več štedljivosti, ker ni treba odpirati pip na stežaj, ampak zadostuje, da

se pusti vodo le malo curljati. Čez dan pa sploh ni nevarnosti zamrznjenja vodovoda.

Drugi vzrok pomanjkanju vode je to, da železnica in pa industrije zdaj tudi črpajo vodo iz mestnega vodovoda, ker so se njihove cisterne izsušile. Tu gre za ogromne količine vode, ki seveda potej primanjujejo privatnim gospodinjstvom. Mestna uprava pa seveda nikakor ne more zapreti vode industrijam, ker bi te potem ne mogle obratovati in bi to pomenilo spet odvzem zaslužka delavcem.

Torej tu za enkrat ni drugega odprave kakor potrpeti in pa kolikor mogoče štediti z vodo. Saj s prvo pošteno odjugo se bodo te razmere kmalu zboljšale.

Gledališki upravi

Iz vrst stalnih gledaliških obiskovalcev smo prejeli naslednje vrstice s prošnjo za objavo:

»Obmejni Maribor je zelo navezan na svoje gledališče, ki ima važno kulturno in narodno obrambno nalogo. Vedno več je meščanstva in tudi okolčanov, ki zelo radi zahajajo v gledališče. Ob začetku sezon smo vedno prijetno presenečeni, ko vidimo, kako pester program je sestavila gledališka uprava. Žal pa program skoraj nikoli ni docela izčrpan. Priznavamo, da gledališka uprava sprito tako neznatnih subvencij zelo težko izpolnjuje svoje naloge, vendar pa si obiskovalci gledaliških predstav želimo več pestrosti v programu. V repertoarju je tudi prevečkrat sporočilo »zaprto«. Mnogi stalni gledališki obiskovalci si želijo več glasbenih predstav. Če že ni mogoče pripraviti novitet, naj se vsaj

PETROLEJ PRODAJA PO 9 DIN LITER

Obveščeni smo, da se v Mariboru peča neki nezavedni veletrovec z brezvestno špekulacijo s petrolejem. Ima namreč možakarja, ki dostavlja skrivaj raznim »izvoljenim« strankam petrolej v večjih količinah po 9 din liter, male trgovce z dežele, ki pa nujno potrebujejo petrolej za svoje stanke, pa odklanja s trditvijo, da nima petroleja. Po zakonu je dovoljeno prodajati petrolej samo po 7 din liter in je treba opisani primer preiskati ter krivca za dvojno špekulacijo strogo kaznovati.

m 14 letni tat je ukradel delavki Rozini Vrbnjakovi s Koroške ceste 20 možko žepno uro. Mladega nepridiprava so prijeli.

m Vlom v drvarnico je bil izvršen pri krojaškem mojstru Ignacu Toplaku v Sirosmayerjevi ulici 8. Tat je ukradel večje količino krompirja.

m Vlomilski obisk je imela tkalka Katarina Ralova iz Slovenske ulice 36. Neznance ji je s podstrešja odnesel precej raznega orodja.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola	
Din 80.000.—:	35185
Din 40.000.—:	11473
Din 30.000.—:	34797 48746
Din 24.000.—:	4032 25427
Din 16.000.—:	26090 58131 81313
Din 12.000.—:	92534 98409
Din 10.000.—:	9273 9802 24011 27847 63799 64973 86988 89674 98603
Din 8000.—:	10164 11219 13526 22701 30683 35552 35779 48146 50889 55586 61946 88058 89431 91579 91862 93938
Din 6000.—:	324 2507 12920 20682 20888 24506 25990 28536 43657 53125 61516 61547 66509 78786 85030 97799 99905
Din 5000.—:	8179 9189 13945 14118 16185 18324 37683 44567 46519 51514 54729 57837 59588 64816 69583 71092 78310 82725 83505 92504 94060 95551
Din 4000.—:	2257 2517 5450 5545 8959 17756 20540 16764 27749 28242 30389 33159 38848 34266 34707 35716 37557 44151 46460 47065 49144 54964 55124 55959 61761 65053 69009 69252 71674 73775 75676 77313 78658 79837 80697 85900 94843 95219

(Brez jamstva)

Pooblaščen glavni konfektura drž. razredne loterije bančna poslovilnica BFZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

m Premješčen je bil Vetrin Albin kanclist pri okrajnem sodišču v Marenbergu k okrajnemu sodišču v Ljubljani ter obenem dodeljen pravosodnemu ministru v Beogradu.

m Ljudska univerza. Drevi ob 20. uri predava univerzitetni profesor dr. Mirko Deanovič o znamenitem pesniku in humanistu Petrarci.

m „Mrtvaški ples“, najnovejšo delo mariborskega komponista prof. K. Pahorja bo izvajal ljubljanski radio godalni kvartet v ponedeljek, 19. t. m. ob 20. uri, na kar opozarjamo vse radio poslušalce.

m Stari 50 dinarski kovanci izgubijo z današnjim dnevom veljavnost. Zamenjavali se bodo brez vsakega odbitka do 16. avgusta pri blagajnah Narodne banke in pri državnih finančnih ustanovah.

m Za nov most in ceste v Mariboru se je potegoval b. svetnik Rozman na zasedanju banskega sveta v Ljubljani. Za novi most v Mariboru so načrti že napravljeni, zato je treba most čimprej zgraditi. Cesta Maribor — Slovenska Bistrica je v takšnem stanju, da je za avtomobilski promet skoraj nesposobna. Treba jo je preurediti.

m O nedograjni mariborski bolnišnici so govorili na včerajšnjem zasedanju banskega sveta v Ljubljani. Nedograjene stavbe je treba na vsak način dokončati, saj je sedanja bolnišnica prenatrana.

m Težka nesreča voznika. V Ribnici na Pohorju je prišel med snovi pri spravljanju lesa s Pohorja 28-letni voznik Jože Pačnik, doma iz Hudega kóta. Z drvmi naložene sani so Pačnika stisnile preko prsi ter mu zlo mile prsni koš. Težko poškodovanega voznika so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

ponovijo dobra in priljubljena dela iz preteklih sezon. Prepričani smo, da bo uprava mariborskega gledališča upoštevala te želje in že letos ponovila nekaj operet iz prejšnjih let.»

Meščanskošolski problemi in načrti

Iz časopisnih vesti smo zvedeli, da bodo morali odslej delati posebne sprejemne izpite tudi tisti odlični in prav dobri absolventi meščan. šol z zaključnim izpitom, ki bodo želeli nadaljevati svoj studij v raznih višjih strokovnih šolah. Nova uredba bo vsekakor hudo zadela nadarjene meščanskošolske absolvente, kajti učni načrti višjih razredov meščan. šol se v raznih pogledih močno razlikujejo od gimnazijskih načrtov. Menda radi obilice drugih predmetov v meščanskih šolah pri nas ni dovoljen niti pouk francoščine vsaj kot neobvezen predmet. Nadejamo se, da bo ministristvo odpravilo ali vsaj močno omililo predpise te nepričakovane najnovejše odredbe, saj ima meščanska šola po zakonu nalogo, da pripravlja izmed najnadarjenejših dijakov naraščaj tudi za strokovne šole.

Raznih tekočih meščanskošolskih problemov in stanovskih vprašanj pa je še cela vrsta in o teh bodo razpravljali

člani (-ice) mariborskega pododbora Udr. nastavnikov meščanski šol na svojem rednem zborovanju, ki bo to nedeljo v poslopju I. drž. deške meščanske šole v Krekovi ulici ob pol 10. uri. Ravnatelj g. Hergouth iz Mežice bo podal nov projekt nastav. programa za meščanske šole, ki bi ustrezal sloven. gospodarsko-kulturnim in pedagoškim potrebam, dočim bo pa nastavnik g. Hasi iz Ptuja poročal o problemih depolitizacije našega šolstva. Na sporedu je tudi ustanovitev pedagoško-didaktičnega odseka, ki bo nudil sekciji primerne nasvete ter izdeloval načrte in predloge za izboljšanje šolskih uspehov. Ker kaže mariborski pododbor med vsemi pododbori največjo delavnost, obeta tudi nedeljsko zborovanje ugodno priliko za obravnavanje in reševanje vseh tekočih problemov šole in stanu. Vabljeni so vsi člani (-ice) mariborskega in ostalih bližnjih pododborov!

m Mariborska pošta bo motorizirana. 1. aprila bo dobila mariborska pošta tri nove avtomobile za poštno službo. Poštna vozila na vprego bodo ukinjena, ker pač niso bila v ponos Mariboru. Za garažo bodo preuredili staro poslopje poleg kolodvorske pošte. Motoriziran poštni prevoz bo veljal letno 120.000 din. Seveda po pošta ekspeditivnejša in v mnogih ulicah bodo namestili nove poštne nabiralnike.

m Izredni občni zbor Kr. zadruga uslužbenec drž. železnice bo v soboto ob 19. uri v Narodnem domu. Več v malem oglasu.

m Nad ženo se je spozabil neki posestnik iz Trbečincev pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah ter jo udaril s tako silo s polenom, da ji je prebil lobanjo. Ranjena posestnica M. Š. se zdravi v mariborski bolnišnici, a moč se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

m Veliko brezbržnost sta zagrešila zakonca R. iz Spodnjega Dupleka, ki sta odšla za več dni na obisk ter zaprla svoja dva mala otroka v nezakurjeno stanovanje. Na obupne klice malih dečkov so stanovanje s silo odprli in ju spravili na toplo.

m Hak in jetika sta zahtevala lani največ smrtnih žrtev v Mariboru. Za rakom je umrlo 64 oseb, za jetiko pa 75. Od kapi je umrlo 49 Mariborčanov.

m Na policijo se je sredi noči zatekla znana nočna lička Elza G. in povedala, da jo preganja njen bivši prijatelj, ker ga je potegnila za nos. Vtaknili so jo v zapor.

m Kolo je nekdo ukradel čevljarskemu pomočniku Josipu Stanetu iz veže v Frankopanovi ulici 11. Ukradeno kolo je znamke „Dürkopp“ z ev. štev. 139009.

Opombe k stvarim, ki so kakor nebogljen sirote

»Tisto, kar ste zadnjič napisali o divjem vozarjenju avtomobilov po mestu, ni nič zaleglo,« s temi besedami me ustavi na ulici znanec. »Kar naprej strašijo in begajo ljudi. Po tesni Vetrinjski se mestni avtobus še vedno podi kakor huda ura. Tam bo nekoč gotovo nesreča.«

»Ali vam ti dečki presneto spretno vozijo!« mu odvrnem. »Malo prej sem gledal, kako je tak kolos prehiteval dolgo kolono vozov. Vraga, sem si dejal, saj mora vsak hip kam butniti. Ampak se je kar nekako potegnul, se tako rekoč naredil tenkega in se zvil skozi ko kača.«

»Na srečo se ni zanašati,« pravi on. »Dobro bi bilo, da napišete ponoven apel na merodajne činitelje...«

Merodajne činitelje! Mene je zazebló. Že sama ta beseda je strašna, kaj šele drugo, kar je sicer in sploh s tem v zvezi. Saj često niti ne veš, kdo so merodajni činitelji, kaj in kje. In ali berejo to, kar napišeš. Nekoč sem v neki zadevi tri dni hodil okoli dozdevno merodajnih činiteljev. z rezultatom: da nobeden ni bil merodajen. Se pravi, kar pač pod

to besedo razumemo.

Nemara bo tukaj krivo tudi to, da imamo vse preveč kompliciran sistem. Saj je to ugotovil že gospod dr. Maček in dejal, da bo treba vse bolj poenostaviti.

Na primer, kako smo jeseni pozdravili postavitev protidraginjskih odborov in napovedane stroge kazni za navijalce cen in oderuhe. Medtem pa je draginja iz dneva v dan naraščala, a o kakih ukrepih proti temu ne duha ne sluha. — Čeprav so bili časopisi polni pritožb in pošiljali na merodajne činitelje nujne klice SOS. Pravijo, da se je vse skupaj zataknilo na prekompliciranosti (ni čuda, saj se že na samih besedi zatakne jezik) in da se je zdaj našla nova formula, ki bo draginjo kratkotalo zadržala. Nas veseli. Ampak zaslužkarji so si medtem že nabasali žepe in se lahko smejejo v pest. In — mimogrede omenjeno — čez mejo tudi še vedno romajo »milodari« v masah. Čeprav je bila zažugana stroga kontrola. Mase je težko kontrolirati.

Kakor rečeno, dosti je zadevščin, maj-

Požar na Koroški cesti

Danes okoli 7. ure zjutraj je izbruhnil v hiši na Koroški cesti 21 požar, ki je zajel delavnico mizarskega mojstra Karla Poppa v starem delu Maribora med Koroško cesto, Vodnikovim trgom in Vojnaškim trgom. Ogenj je objel ostrešje in ga uničil. Prav tako je uničil ogromno zalogo desk in drugega mizarskega materiala ter več garnitur pohištva. tako da znaša skupna škoda nad 100.000 din. Na pomoč so bili takoj poklicani mariborski gasilci, ki so v hudem mrazu z nadčloveškimi naporji preprečili strahovito katastrofo, kajti požar je grozil celemu staremu delu mesta ob Vodnikovem trgu. Gasilsko delo sta nadzorovala poveljnik gasilcev g. Kramberger in predsednik gasilske čete g. ravnatelj Bogdan Poganičnik.

m Neznankam sta izglnla te dni 55 letna postrežnica Katarina Skorjančeva in 39 letni nočni čuvaj pri železnici Herman Petelin. Boje se, da se jima je kaj pripetilo.

Nočna lekarniška služba (do vključno 16. t. m.): Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12 tel. 28-12, lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Kino Esplanade. Danes ljubezenska drama »Usoda v planinah« izredno lepe vsebine z Magdo Schneider.

* Grajski kino. Danes Paula Wessely vkot »Marija Ilona«. Paul Hörbiger, Willy Birgel. Film, ki bo vam ostal trajno v spominu.

* Union kino. »Pod pariškimi mostovi«, sijajni francoski velefim z Jean Aumontom in Michel Simonom.

Mariborsko gledališče

Petek, 16. febr.: Zaprto.
Sobota, 17. febr., ob 20.: »Cigan baron«.
Red B.

Nedelja: 18. febr. ob 15.: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. — Ob 20.: »Konto X«. Znižane cene.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto 17. t. m. bo na mariborskem odru druga ponovitev Straussove slovitte operete »Cigan baron«, ki je pri prvih dveh predstavah vprav prodorno uspela. — V nedeljo popoldne se ponovi priljubljena in zabavna Rasbergerjeva opereta »Zaroka na Jadranu«, zvečer pa vesela trodejanka o ljubezni in drugih modernih stvareh »Konto X«. Za obe nedeljski predstavi veljajo znižane cene.

Radio

Sobota, 17. februarja

Ljubljana: 7 Poročila in veseli zvoki, 12 Vesele plošče, 12.30 Poročila, 13.02 Vesele plošče, 17 Otroška ura, 18 Za delopust igra RO, 18.40 Letalski napadi in obramba, 20 Zunanja politika, 20.30 Matajev Matija (pisan večer), 22.15 Za vesel konec tedna igra RO. — Beograd: 17.45 Harmonika, 18.20 Vo kalni koncert, 19.40 Zabavni koncert, 22.30 Plošče in pl. gl. — Solija: 18.30 Mandolinski kvartet, 20 Mali radio orkester, 20.45 Valčki in italijanske pesmi, 22.05 Pl. gl. — Milano: 21 Zanellova komična opera »Revizor«. — Budimpešta II: 17.15 Straussova opereta »Ne topire«. — Kalundborg: 21 Revija z glasbo, 22.20 Pl. gl. — Hilversum: 22.05 Zabavni koncert. — Toulouse: 21 Kino orgle, 22.20 Valčki in pl. gl. — Firenze: 19 Odlomki iz operet, 20.30 Lahka gl., 22 Pl. gl. — Bukarešta: 20.15 Jazz, 21.30 Valčki iz operet in orkestrska gl. — Bratislava: 19.30 Vojaska godba, 20.20 Pester glasbeni program, 22.15 Ciganski orkester. — Bëromünster: 21.15 V dunajskem glasbenem stilu.

in in velikih, ki iščejo merodajnih činiteljev sploh nimajo. So tako rekoč si da je nekih zadevščin, ki merodajnih činiteljev sploh nimajo. So takorekoč sirote brez očeta in matere. Kajti če bi imele skrbnike, ki se le-ti že sami pobrigali zanje, ne da bi jih javnost šele morala opozarjati na dolžnost. Bi človek mislil!

Tako se mi zdi, da je ena teh sirot higiena v našem mestu. Zlasti higiena v javnih lokalih. Čast večini naših gostlin, kar zadeva snago, zato pa so druge v stanju, da bi se samemu vragu zagabilo. O nekem lokalu pripovedujejo ljudje gorostasne stvari: da zadnja beznica v kakem židovskem ghetu ne more biti bolj zasvinjana. Ne maram tega razkrivati ampak dal bom v »Večernik« med male oglase: Išče mo skrbnika za javno higieno... Ko se bo oglašil, se pa bomo pomenili o tem med štirimi stenami. Ni da bi se obešalo na veliki zvon, kar bi utegnulo škodovati dobremu glasu Maribora.

ejo.

Zanimivosti

Mobilizacija možganov za vojne namene

Štab 900 znanstvenikov na delu — Možganski trust pet in dvajsetorice učenjakov

Na seji zgornje zbornice je naslovljard Strabolgi na angleško vlado vprašanje, če obstaja za preizkušnje novih izumov v vojne svrhe kakšna organizacija učenjakov in kolikšna je njena zveza z Francijo. Minister za koordinacijo Chatfield je odvrnil, da se je vlada odločila, ustanoviti štab znanstvenikov pri vsakem ministrstvu, ki je zdaj že na poslu in je med seboj v tesnem stiku. Posebno številni je ta štab učenjakov v ministrstvu za dobavo streliva in orožja. Nič manj kakor 900 znanstvenikov praktična v petih najmodernejših laboratorijih. Povprečno gre vsak teden v poročilu na vojno ministrstvo 300 iznajdb in novih dognanj v vojne svrhe.

V ministrstvu za preskrbo se je nedavno ustanovil tudi ožji odbor znanstvenikov, katerega naloga je, da preizkusi in razpravlja o najnovejših pridobitvah znanosti. Tu so na poslu najspretnejši možgani Anglije, da se tako

zrazimo in ta možganski trust je velikega pomena za popolnitev vojne tehnike. Kaj vse bo še prišlo iz njih, je še težko predvidevati, jasno pa je, da bodo za vsako iznajdbo sovražnika takoj poskali protiukrepe. Njih dolžnost je, da najdejo nova vojna sredstva, izpopolnijo stara, predvsem pa izumijo še uspešnejša sredstva za konserviranje surovin in njih predelavo v nepokvarljive rezerve. Odbor šteje 25 članov, med njimi so tudi zastopniki mornarice, letalstva in narodne obrambe.

LORD CHATFIELD

Znanstvene preizkuševalnice in patentni uradi vojne industrije so v najtesnejši zvezi s francoskim vojnim ministrstvom. Osebe se med zavezniki veselilama stalno menjava v svrhu obojestranske popolnitve in informacije. Med njimi ni tajnosti. Mobilizacija znanstvenega duha v Angliji kakor Franciji naj tudi s svoje strani pribomore k zmazi s pomočjo znanega, na še tojega orožja v bodočih odločilnih spopadih.

Orient ekspres brez strojevodje v Turčiji

Čuden primer se je dogodil v Turčiji. Strojvodja orient ekspresa je opazil na postaji Florida, da je treba nekatere dele lokomotive namazati. Ker se mu je zdelo, da je nadaljevanje vožnje v takšnem stanju nemogoče, je poslal kurjača k šefu postaje po mazilo. Kurjač je stekel v pisarno, toda ko je došel tja, je v strahu opazil, da se vlak že premika. Ne vedoč, kako naj si pojasni zadevo, je sel teči za vlakom in uspelo mu je, vzpeti se na zadnji vagon. Ko je prišel do lokomoti-

tive, je bil še bolj prestrašen: strojevodje ni bilo nikjer. Kurjač seveda ni okleval, nehal je kuriti, da bi tako ustavil vlak, ki je drdel z vedno večjo hitrostjo po progi. Ko se je ekspres ustavil, so pohiteli iskat strojevodjo. Našli so ga vsega okrvavljenega v jarku ob progi. Ko je namreč popravil stroj, je izgubil ravnotežje in padel v jarek. Prisebnost kurjača je rešila življenje potnikom, ki jih ni bilo malo v vlaku.

Lov novinarjev za milijskim dobitkom

Redko se primeri, da bi novinarji tako vztrajno lovili senzacijo, kakor so jo pred dnevi v večnem mestu Italije. V zimskem vrtu Rima so 5. t. m. žrebali loterijo »E 42«. Na drugo izklicano srečko je padel dobitnik s premijo treh milijonov lir. Srečka je bila prodana v Rimu pri trgovcu Cammarate. Novinarji so se razbežali po vsem mestu, da bi našli srečnega dobitnika, ker se trgovec ni mogel spomniti, komu je srečko prodal.

V šali je nekdo raznesel, da je srečni novopečeni milijonar neki sladoledar, pred katerega trgovino se je kmalu nato zbrala cela jata novinarjev in fotoreporterjev. Verjetnost, da je sladoledar res lastnik srečke, se je še povečala, ko se je mož pred tolikšno množico radovednežev nekam skrtil. Podobno smolo kakor rimski novinarji so imeli tovariši tudi v Genovi, Padovi in v Trentu, kamor so šli ostali trije večji dobitki.

Magična fotografija je javljala nesrečo

Italijanski zakonski par Paolo in Felicetta della Casa v Forliju imata fotografijo, o katere »magični sili« se je te dni razpisal ves italijanski tisk. Slika predstavlja njuna sinčka Ahila in Renata, Ahil je pred 13. leti zbolel za škrlatinko in prišel v bolnišnico. Opolnoči je

nekoč padla fotografija obeh malčkov s stene. Starša sta se prestrašena prebudila. Naslednjega dne sta izvedela, da je točno v isti minuti, ko je padla slika, umrl v bolnišnici njun Ahil.

V neki noči l. 1938 je padla omenjena fotografija drugič s stene. Starša sta v

strahu čakala, kaj bo spet prinesel čuden opomin. Tri dni kasneje je prišla vest, da je točno ob istem času utonil pri manevrih njun Renato, drugi in edini sin v roki Torre pri Vidmu, ko je kot pionir sodeloval pri gradnji mostu...

Slika so obdali z žalnim trakom in obesili na prejšnje mesto. Ko sta zakonca 4. januarja letos vstopila v spalnico, je pred očmi obih spet padla fotografija s stene in obležala na končnici postelje. Naslednjega dne je prišlo sporočilo, da so točno v času, ko se je utrgala slika s stene, našli truplo utopljenega Renata...

Največjo hitrost mišic napravi goslač, ki napravi 600 prstnih gibov v eni minuti. Pianist, ki igra Chopinov »Minutni valček«, mora udariti v eni minuti 740 klavirskih tipk. Veliki virtuoz dosežejo to celo v 40 in 35 sekundah. Govorilne mišice so najbolj izvežban del telesa, z njimi lahko dosežejo zgovorne ženske 25 gibov v sekundi. Toda, tudi to je malo v primeri z mišičnimi kretnjami muhe, ki zamahne s krili 330 krat v sekundi.

Malaria terja največ človeških žrtev. V Indiji umre povprečno milijon ljudi na leto zaradi te bolezni, na Kitajskem nič manj.

Srednja teža svinčnika je pet gramov, polnilnega peresa 15 gr, parov smučk 5 kg, kolesa 16 kg, motorja 60, odraslega moža 80, konja 400, natovorjenega voza 4000 kg.

GENERAL BRAUCHITSCH

Kancelar Hitler ima neprestana posvetovanja z vojaškimi in civilnimi osebami,

posebno Göringom, Brauchitschem in Keitelom, vrhovnimi poveljniki nemške oborožene sile. Posvet spravljajo v zvezo s prihodom Rooseveltovega odposlanca Sumner Wellesa, drugi pa menijo, da se Nemčija pripravlja na nove ofenzivne sunke.

Moskovska »Krasnaja Zvezda« piše, da se Francija in Anglija pripravljata za obrambo Bližnjega vzhoda. Imata že 300.000 prvovrstnih čet v Siriji in Libanonu ter čez 100.000 v Palestini in Egiptu. Vse ozemlje med Nakubom ter Aleppom, Tripolijem in Damaskom je eno samo vojno taborišče. Zavezniki imajo tam tudi ofenzivne načrte.

Tajna radijska postaja ruskih emigrantov, ki oddaja vsak večer na 13 m vesti v ruščini in ki se predstavlja kot organ »Ruske mirovne in svobodne stranke«, je te dni naslovila apel na Ruse v Sovjetski zvezi, naj sabotirajo sovjetsko vojno produkcijo.

Nemci v Moskvi so po sprejemu pakta pomnožili svojo kolonijo. Med tujimi novinarji so Nemci najštevilnejši. Kolonija se zbira v bivšem poljskem poslaništvu.

Dimnike je rušil v Nici neki norec, ki je zlezal na streho gostilne. Jel je razdirati opeko in metal zidake na mimoidoče. Le težko so ga ukrotili in spravili s strehe.

— Primate za dežnik, pa hitro!
— Ah, ne trudite se! Saj vidite, da sem že popolnoma moker!

Kenija — dežela „Ljubezni na ekvatorju“

Pokrajine v vzhodni Afriki, kjer se v gavnem dogaja deanje novega „Večernikovega“ romana

Pokrajine srednjega pasu vzhodne Afrike so že izza zgodnjih stoletij zelo privlačne radi ugodnega podnebja in prirodnih bogastev. Že v 8. in 9. stoletju so jeli z morja prodirati vanje Arabci. Šele 600 let za njimi pa tudi takratni slavni in podjetni portugalski pomorščaki (Vasco da Gama), ki pa so jih Arabci do krvavih bojih pregnali. Šele 1837 je zasedel dolgo plodno obrežje sultan iz Zanzibarja. Evropski osvajaalci pa so le stežka prodirali v notranost dežele, ob izrednih naporih jim je uspelo zlomiti odporno moč domorodnih plemen Galov in Masajev. Po mnogih izpremembah so naposled Evropci podjarmili celo vzhodno Afriko ter si jo medsebojno porazdelili. V severnem delu ima Italija svojo kolonijo Somalijo, južnozpadno se je zasedrala Anglija, še južneje je bila nemška Vzhodna Afrika, ki pa je po svetovni vojni pripadla Angliji. Podolgovat južni obmorski pas pa tvori portugalska Vzhodna Afrika.

Po svetovni vojni je Anglija srednji pas vzhodne Afrike tudi upravno preuredila. Od Zanzibarja proti Viktorija jezeru in proti belgijskega Konga na zapadu ter severno proti meji Abesinije je nastala kolonija Kenija, ki tvori s severnozpad-

no ležečim protektoratom Ugando upravno celoto pod vodstvom angleškega guvernerja. Kenija je kot osrednja pokrajina vzhodne Afrike v geološkem oziru vulkanskega izvora ter tvori v severnozpadnem delu visoko planoto. Sredi dežele in skoraj tik na ekvatorju se dviga 5195 m visok ugasli ognjenik Kenija, ki je druga najvišja gora v Afriki, pokrita z ledeniki in večnim snegom. Obala ob Indijskem oceanu je dovolj členovita ter prikladna za pristanišča, med katerimi je glavna izvozna in uvozna luka Mombasa, ki je bila svojčas tudi glavno mesto Kenije. Obalna pokrajina je plodna in dokaj gosto naseljena, prav tako plodna in dobro naseljena je jugozpadna Kenija, kjer je dovolj padavin kljub tropskemu podnebjju. Skoraj pusta in prazna pa je severovzhodna Kenija, kjer se proti italijanski Somaliji razteza nepregledna puščavska stepa. Podnebje je tropsko ter pod vplivom azijskega monsuma, vendar znosno tudi za belokožce, ki se v četaltie večjem številu naseljujejo v Keniji.

Kenija meri okoli 600.000 km² ter šteje nekaj nad 3 milijone prebivalcev. Prebivalstvo je po rasi zelo mešano. Največ je raznih domorodnih plemen, ki polegoma izumirajo, najštevilnejši sta plemeni Hamitov in Nilotov. Evropecev je nekaj nad 15.000, med njimi največ Angležev, dalje okoli 35.000 Indijcev, skoraj toliko Židov ter 15.000 Arabcev. — Glavno mesto je Nairobi s 40.000 prebivalci ter sedežem guvernerja in upravnih oblasti. Glavno prometno žilo tvori tkz. ugandska železnica od Mombasa do Kisume ob Viktorija jezeru. Kolonijo preprezajo nekatere prav dobre ceste. Carinsko-upravno je Kenija povezana v celoto z Ugando, Zanzibarjem in Tanganiko. V gospodarskem oziru je važna zaradi živinoreje ter poljedelskih proizvodov. Izvoz in uvoz je povezan z Anglijo.

Uprava Kenije je poverjena guvernerju, ki ga imenuje angleški kralj. Guverner je obenem predsednik izvršilnega sveta, ki ga tvori 11 imenovanih članov. Posvetujoči zakonodajni svet tvori 20 imenovanih uradnikov ter 11 izvoljenih Evropecev, 5 Indijcev ter po 1 imenovan in 1 voljen Arabec. Volivno pravico imajo vsi Evropeci in Indijci ter oni Arabci, ki znajo pisati in brati. V prosvetnem oziru je v Keniji precej dobro poskrbljeno. Zlasti številne so šole za domorodce, ki jih obiskuje okoli 50.000 otrok. Inčiji imajo večinoma zasebne šole, dočim

skrbi za šole Evropecev sama vlada, ki je ustavila tudi nekaj višjih šol. V Mombasi izhajata 2 dnevnik, v Nairobi pa trije tedniki. Zadovoljivo je urejena tudi socialna zakonodaja, ki je zlasti poskrbela za varstvo mladoletnih in domačinov, za higieno in zdravstvene prilike. Z zakonom, ki prepoveduje najemanje delovnih sil izpod 16. leta starosti, so zavarovana domača plemena pred izkoriščanjem.

V Keniji seveda prevladuje v vseh panogah vpliv belih priseljencev, ki so našli v tej tropski pokrajini ob ekvatorju svojo novo domovino. Z malo ali nič denarja so prišli v Kenijo, morda kot pustolovci in lovci sreče, ter vložili vsa svoja sredstva in sile v farmo. V glavnem se evropski priseljenci naseljujejo v južnozpadni Keniji, na vulkanskem višavju, ki ima za belce še najbolj odgovarjajočo klimo. Tu je danes vse polno farm, ki so druga od druge precej oddaljene. Ispolagoma postaja naseljevanje kompaktnije ter se ustvarjajo večja naselja, zlasti blizu železniških prog. — Evropski farmerji se pečajo poglavito z živinorejo (govedi in konji); koruza, ošenica in krompir pa tvorijo najvažnejše poljedelske kulture. Spričo še na pol divje okolice je usoda priseljencev težka. Premnogemu sredi dela zmanjka poguma, na pol urejeno farmo proda sosedu ali novemu priselencu ter se razočaran vrne v Evropo.

Kultura

Vstop „Sodobnosti“ v osmo leto

Z novo dvojno, prvo in drugo številko je stopila naša slovenska revija »Sodobnost« v osmo leto. Kakor zadnja leta, je tudi sedaj Igo Gruden glavni stebelnjak poezije in objavlja kar štiri pesmi: »Hčerki«, »Srečanje v snegu«, »V mraku« in »Nočna tesnoba«. Najkrepkejša je prva. Med prozo je na prvem mestu Miška Kranjca reportaža »Ko škrijanec zapoje«, v kateri je razodel toliko zanimivih pogledov na naše probleme, da vzbude odkrito pozornost. Originalna po snovi in obdelavi je Prežihovega Voranca novela »Kurjaka«, nekaj čisto novega v našem slovstvu. Zanimiv razplet obeta tudi Milana Šege povest ali roman »Arnohovi«, dočim nam riše Branka Jurca v prozi »Na Krasu« življenje in ubadanje kraških ljudi tam doli za mejo. Sem je treba šteti končno še Prežihovega Voranca potpisno pripovedovanje »Od Meže do Poljane«.

V rana »Tri o rabskih Slovencih« je spis, kakršnih bi si želeli še več, saj vemo tako malo o življenju naših na otrganem obrobju, najmanj pa o teh na skrajnem severovzhodu krvaveče slovenske zemlje. Cene Logar, ki je napisal za »Sodobnost« že več globokih studij, se ukvarja v tem dvojnem zvezku z vrednostno normativnimi in socialnimi temelji lepega in umetnosti, toda esej še ni zaključen in se bo nadaljeval. V

političnem obzorniku objavlja Sperans »Zapiske k položaju«, ki pa so enostranski in ustvarjajo tako podobo, kakor zakrivljeno ogledalo. Izhodišče te modrosti poznamo, vemo tudi, da si domišlja, da služi slovenskim interesom, pa je od njih zelo oddaljena. »Sodobnost«, ki nam je bila v marsičem vodnica, bi morala tudi v takih zapiskih skrbeti, da bi bili pisani z zrelišča resničnih slovenskih narodnih interesov.

»Kritika« vsebuje oceni Mirkovičeve »Agrarne politike« (R. Kyovsky) in Miloša Ledinka »Mojega razreda« (M. M.). V »Naših problemih« objavlja I. Bratko zanimivo in temeljito studijo o naši kolonizaciji, v poglavju »Iz knjig« obravnava -šk- z dr. Cirila Žebota knjigo »Korporativno narodno gospodarstvo«, in sicer pod naslovom »Naročena znanost«, dočim posveča D. Kermavner poseben prispevek pokojnemu dr. Antonu Dermoti. V poglavju »Likovna umetnost« ocenjuje dr. Mesesnel drugi zvezek Stelletovih »Monumenta artis slovenicae« in Rajka Ložarja monografijo o kiparju Francetu Goršetu. Frb razpravlja pod poglavjem »Film« o francoskem filmu in filmih sploh ter nanašja s tem vprašanje, ki pri nas skoraj še načeto ni. Zvezek zaključujeta J. Rusa sestavek »Samokritika« in istega »Misli Vladimirja Majakovskega«. -r.

k Pozorišni list, Skopje, posveča v svoji najnovejši 11. številki poseben članek 150-letnici slovenske drame in objavlja za prihodnje še poseben pregled o slovenski dramatik in slovenskem gledališču. Razen tega vsebuje sestavke o Shawjevem »Preobraženju kapetana Bresbaunda«, odlomke iz drame Hele Vuolijokijeve »Žene na Niskavuorijiu«, članek o gostovanju balerine Radmile Živkovičeve v Skopju, nekrologa Mary Ilić-Olivierijevi in Andru Mitroviću, poročila o gostovanjih, drobšč iz gledališč, revij in časnikov in »solz in smeha igralcev«.

k Gostovanje »Comedie Française« v Zagrebu. V začetku marca prispe na svoji turneji po Balkanu v Zagreb skupina igralcev pariške »Francoske komedije«, ki uprizori Racineovo »Andromaque« in neko Meriméejevo enodejanko. Skupina nastopi z lastnimi dekoracijami in kostumi. Ali ne bi bilo mogoče dobiti kaj take tuje skupine tudi v Maribor? Če so lahko gostovali Rusi in Nemci, bi morda lahko tudi Francozi! Zadnja

leta smo v tem oziru čisto odrezani od sveta.

k Drama Milana Begovića »Čovjek je slabo stvorenje«, ki jo je doslej cenzura v Jugoslaviji prepovedovala, se bo v kratkem v novih hrvatskih razmerah svobodno igrala v Zagrebu. Krstna predstava dela je bila leta 1934. v Brnu. Razen tega je dobilo svoječasno prvo nagrado Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca.

k Visoka Ponca pozimi je naslov prvega prispevku v letošnji drugi številki »Planinskega vestnika«, ki ga je napisal Uroš Župančič. Ostale članke so prispevali A. Kopinšek, ki opisuje turo na Mont Blanc, J. Brojan, ki piše o Triglavski severni steni ob koncu planinske sezone, M. Pleterski, ki obravnava varovanje v težkem zimskem plezalnem terenu, S. Peršič, ki opisuje plazove in P. Kemperle, ki prikazuje osrednji stebel zahodne stene Planjave. Ostali zvezek izpolnjujeta rubriki obzornik in društvene vesti. Vsi prispevki so opremljeni z lepimi fotografijami.

Sport

Gostovanje varaždinskih atletov

V soboto bomo imeli v Mariboru po daljšem presledku zopet amaterski rokoborski nastop. Pekovski športni klub bo pozdravil v svoji sredini boksarje SK Slavije iz Varaždina. Oba kluba sta zaključila dvojno srečanje, tako do bodo v najkrajšem času nato vrnili Mariborčani obisk v Varaždinu. Po dogovoru bodo za oba kluba nastopili boksarji

v petih kategorijah, in sicer bantam, peresni, welter, srednji in poltežki. Ker bodo nastopili na obeh straneh že priznani mojstri, se obetajo zanimivi nastopi, ki bodo privabili tem več občinstva, ker je to po dolgem mrtvulu v atletskem sportu prva prireditev. Začetek borb bo ob 20. v dvorani Zadrugne gospodarske banke.

Zadnje priprave za stafetni tek

V Radvanju je zadnje dni jako živahno, saj pripravljajo naši smučarji vse potrebno za čim boljši potek nedeljskega državnega prvenstva v stafetnem teku na 4x10 km. Pred gostilno »Pri lipi« pripravljajo start po vzoru velikih mednarodnih prireditev, saj bo startalo okoli 15 stafet ter je treba vsaki stafeti v dolžini 150 do 200 m pripraviti posebno smučino. Ker je treba tudi vso prago opremiti s kilometrskimi zastavicami, imajo prireditelji dovolj dela.

Prijavam z Gorenjskega in iz Ljubljane so se pridružile sedaj še številne prijave mariborskih klubov. Ker se pričakujejo še nove, računajo prireditelji, da bo na startu okoli 15 moštev.

Tudi naša javnost posveča nedeljski tekni čimdalje več pozornosti, k čemur v nemali meri prispevajo tudi dragocena darila, ki so od večeraj razstavljena v izložbi modne trgovine Sraj na vogalu Gosposke in Slovenske ulice.

MARIBORSKI ROKOBORCI NA BALKANIADI

Začetek marca bo v Carigradu rokoborsko prvenstvo Balkana v prireditvi Turčije, kjer je ta sport posebno popularen. Naša zveza si prizadeva, sestaviti res čim boljše reprezentanco, ter bo v ta namen priredila v Zagrebu več izločilnih tekmovalj. Prva srečanja bodo v nedeljo, iz Maribora so pozvani Fischer, Pircher in Verbošt, ki so že vsi nastopali v raznih reprezentancah.

drsalnega sporta v državi. Nastopilo bo osem tekmovalcev in tekmovalk članov ljubljanske Ilirije in prireditelja in sicer gđc. Finčeva, Schellova, Bogatajeva, Sernečeva in gg. Thuma, dr. Schwab, Bettelo in Presinger. To bo največja produkcija, kar jih je bilo kdaj v Celju. Vsak drsalec bo izvajal samostojen program ob reproducirani godbi. Celjane vabimo, da ne zamudijo te izredne prilike.

DRSALNA ELITA DRŽAVE V CELJU

V soboto, 17. t. m., ob 20. priredi SK Celje na svojem drsališču v mestnem parku veliko drsalno produkcijo na kateri bodo sodelovali najodličnejši predstavniki

s. Vsi udeleženci Orožnovega smuka se nujno naprošajo, da oddajo svoje znake najkasneje do ponedeljka, 19. februarja, v sportnih trgovinah Čop in Divjak radi graviranja.

s. Tradicionalna smučarska maškardada bo v soboto, 17. t. m., v Senjorjevem domu na

Pohorju. Kdor se hoče prijetno zabavati, naj ne zamudi prilike. V okolici doma so idealne prilike za smučanje.

s. Letni občni zbor Jugoslovanske tekoatletske zveze bo v Zagrebu v nedeljo, 18. februarja. Udeležili se ga bodo tudi zastopniki mariborskih klubov Maratona in Pekovskega SK.

s. Nogometna reprezentanca severne Italije bo nastopila 5. maja v Zagrebu proti hrvatski reprezentanci.

s. Tekmo smučskih patrolj po zagrebških ulicah bo priredil SK Gradjanski ob sodelovanju vseh zagrebških klubov. Letos imajo za to dovolj snega na razpolago. Od prireditve si obetajo prav posebno propagando za smučski sport.

s. Punčec in Mitlić sta v Haydarabadu premagala prvaka Indije Gausa Mohameda, prvi z rezultatom 6:4, 4:6, 2:6, 6:2, 6:4, drugi pa s 6:4, 6:4, 6:1.

s. Češko prvenstvo v smuku na 2,5 km si je pri Radhoštu priboril Cisarž v času 2:39,4.

Smučarska poročila

(Putnik, Maribor, 16. febr.)

15. februar 1940:

Logarska dolina: —28 C, jasno, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 60 cm, snežne razmere na cesti ugodne.

Koča na Pesku: —23 C, pooblačeno, mirno, 20 cm pršiča na podlagi 100 cm.

16. februar 1940:

Grič (Oset—Rošpoh): —12 C, jasno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 40 cm, sankališče zelo dobro.

Ruška koča — Sokolski dom: —12 C, jasno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 50 cm.

Sv. Lovrene na Pohorju: —16 C, jasno, mirno, 11 cm pršiča na podlagi 32 cm.

Peca: —21 C, jasno, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 100 cm.

Smuka povsod odlična!

Sokolstvo

ZGODOVINA CELJSKEGA SOKOLA

Sokolsko društvo Celje - matica bo izdalo za svoj 50-letni jubilej knjigo »Zgodovina Sokolskega društva-matice Celje«. Spisal jo je znani zgodovinar gimn. profesor dr. Janko Orožen. Pisec obravnava najprej dobo pred ustanovitvijo društva, počenši z letom 1855, razpravlja o početkih sokolske misli med Slovenci, dobo ustanovitve Savinjskega Sokola v Mozirju 1882 in prihaja na rojstvo »Celjskega Sokola« leta 1890. Delovanje jubilara v vseh pedesetih letih je skrbno in vestno opisano. Knjiga bo obsegala okoli 200 strani, najbrž še več in bo bogato ilustrirana. Izšla bo v vezani in broširani izdaji. Lahko trdimo, da bo to delo edinstveno v jugoslovanski sokolski zgodovinski literaturi. Cena knjige bo zmerna, ker se bo društvo zadovoljilo le s kritjem stroškov.

1. Marljivi sokolski igralci pri Mali Nedejji so nedavno vprizorili zabavno spevoigro »Svojejavček«. Igro je zelo spretno režiral znani malonedeljski kulturni delavec Slavko Senčar, dočim je pevске točke nastudiral in spremljal na klavirju ga. Kolar Gabrijela. Vsi igralci so zelo dobro rešili svoje vloge in občinstvo, ki je dobro zasedlo dvorano, se je zelo zabavalo. Poudariti moramo, da ima Mala Nedejja dober kader mlajših igralcev, ki zelo agilno sodelujejo in spretno igrajo tudi večje vloge. Prav je, da se tudi mladina pritegne in navaja k kulturnemu in prosvetnemu delu na vasi.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih vsaka beseda 20 pa najmanjša orisločina za vsake oglasne dni 5.— Uredbe orisločnosti dopolnjevanja in tenjovinski oglasni dni 1.— po besedi Najmanjši znesek za vsake oglasne dni 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni zvezek za vsake oglasne dni 2.— Znesek za male oglasne se plačuje takoj pri naročilu oziroma za vsake vpostati v vsaki sklopi. Naročilo ali pa bo ostati ološčini na čekovni račun št. 11.409. Za vse oisnene odzveve eled malih oglasov se mora orisločiti znanaka za 2 dno

<p>Razno</p>	<p>Posest</p>	<p>AKVIZITERIA</p>
<p>ZA VAŠE ZDRAVJE! Sladek kmetski kruh v trajnosti, okusu in vitaminjih nedosegljiv. Pekarna Rakuša, Koroška c. 24. 13910-1</p>	<p>POSESTVECE vse kulture, pri Marjeti, din 57.000. — Dvodružnsko hišo, Studenci, 60.000, proda »Posredovalec«, Maribor, Meljska cesta 12-1. 381-2</p>	<p>proti visoki proviziji iščemo. Predmet kupi vsaka družina. Siguren zaslužek. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Akviziter«. 369-9</p>
<p>IZREDNI OBČNI ZBOR kreditne zadruge uslužbencev državnih železnic v Mariboru bo v soboto, 17. februarja t. l. ob 19. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru. Z ozirom na važnosti izrednega občnega zbora, kjer se bo med drugim prečitalo poročilo revizijske zveze, ki je zelo važno, pozivamo članstvo k polni udeležbi. Zadrugarij. 382-1</p>	<p>Sobo odda SOBO dve posteli, kopalnica, s prefrirano ali brez oddamo. Glavni trg 23/III, desno. Vprašati od 12.—13. ure. 340-7</p>	<p>FRIZERSKO VAJENKO sprejme Stopar. Pobrežje. 372-9</p>
<p>NA DOBRO DOMAČO HRANO sprejem več delavcev ali nameščencev. Ugodno, ker je sredi mesta in poceni. Vprašati Kneza Koelja ul. 24-I, vrata 4. 385-1</p>	<p>Službo dobi TRGOVSKEGA POMOČNIKA ALI POMOČNICO sprejem takoi. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 375-9</p>	<p>POSTREŽKINJA za vsa hišna dela, likanje in kuhanje, išče zaposlitve za vsak dan. Marija Kozar, Cvetlična 25. 279-9</p> <p>Lokal VEČJI TRGOVSKI LOKAL ali manjši s skladiščem iščem za 1. april. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Lokala«. 376-14</p> <p>Kam, kie? NA PRLEŠKE GIBANCE v nedeljo v gostilno Kren (Klemenšak) od 15. ure naprej. 349-17</p>

OBJAVA

Obveščamo p. n. občinstvo, da so bi e od vsega našega članstva soglasno sprejete kot edino definitivno obvezne sledeče najnižje cene

za trajne kodre

in sicer:

za okolico . . . din 60-
za periferijo din 70-
za mesto . . . din 80-

Dosedanje cene za možko postrežno ostanje nesprenmenjene.

P. n. občinstvo naj ne skuša doseči nižjih cen, ker bi znižanje cene povzročilo dotičnemu mojstru škodo in neprijetnosti.

Združenje brivcev in frizerjev

DOBER OGLAS

v dobrem listu, na dobrem mestu, to je pravi uspeh.

Prepričajte se z oglaševanjem v

»VEČERNIKU«